

ที่ ปน ๐๐๒๓.๓/ว มท๕๐

ถึง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอเมืองปัตตานี หนองจิก โคกโพธิ์ ยะหริ่ง ปะนาละ กะพ้อ
และทุ่งยางแดง

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งว่าได้รับแจ้งจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ว่า ได้ดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อนำมา พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการ ดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จังหวัดปัตตานีจึงได้พิจารณาคัดเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จำนวน ๗ แห่ง ตามบัญชีแนบท้าย และขอให้อำเภอแจ้งให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดดำเนินการแจ้งให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดดำเนินการตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑. กลุ่มครู/ผู้ดูแลเด็ก แห่งละ ๓ คน

๒. ผู้ปกครอง แห่งละ ๓ คน

ทั้งนี้ ขอให้กลุ่มเป้าหมายทั้ง ๒ กลุ่ม ดำเนินการตอบแบบสอบถามให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ รายละเอียดปรากฏตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๕๔๔ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ และสามารถดาวน์โหลดได้จากเว็บไซต์สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดปัตตานี www.pattanilocal.go.th หัวข้อ “หนังสือราชการ”

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการต่อไป

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น
โทร. ๐๗๓-๓๓๖๐๔๔ ต่อ ๑๐๕
โทรสาร ๐๗๓-๓๓๖๕๘๑

รายชื่อเป้าหมายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เพื่อตอบแบบสอบถาม เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ที่	อำเภอ	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	อปท.ต้นสังกัด
๑	เมืองปัตตานี	ศพด.บ้านตันหยงลุโละ	อบต.ตันหยงลุโละ
๒	หนองจิก	ศพด.สายหมอย	อบต.บางเขา
๓	โคกโพธิ์	ศพด.ตำบลบางโกระ	อบต.บางโกระ
๔	ยะหริ่ง	ศพด.อบต.จะรัง	อบต.จะรัง
๕	ปะนาเระ	ศพด.บ้านป่าสัก	อบต.ดอน
๖	กะพ้อ	ศพด.อบต.ตะโล๊ะดีอรัมมัน	อบต.ตะโล๊ะดีอรัมมัน
๗	ทุ่งยางแดง	ศพด.ตำบลน้ำดำ	อบต.น้ำดำ

☐	ผ.บ.ท.
☒	ท.ร.ร.ด.
☒	ท.ร.ร.ด.
☐	ท.ร.ร.ด.
☐	ท.ร.ร.ด.

Print 4 me 65

Print 4 me 65

รับที่	9503
วันที่	04 พ.ย. 2565
เวลา	10.13

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๕๔๔

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลโครงการวิจัย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่ ศธ ๐๓๑๑/๓๓๙๖

ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๕

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแจ้งว่า ได้ดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อให้โครงการวิจัยดังกล่าวดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ จึงขอให้จังหวัดดำเนินการคัดเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดละ ๗ แห่ง เพื่อตอบแบบสอบถาม เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย โดยมีกลุ่มเป้าหมายของผู้ตอบแบบสอบถาม ๒ กลุ่ม คือ ๑) กลุ่มครู/ผู้ดูแลเด็ก แห่งละ ๓ คน และ ๒) ผู้ปกครอง แห่งละ ๓ คน ภายในวันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิท เสริมศักดิ์กุล)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น

กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

โทร. ๐ - ๒๒๔๑ - ๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๕

โทรสาร ๐ - ๒๒๔๑ - ๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

สิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ.....58600
วันที่ 27 ต.ค. 2565
เวลา.....

ที่ ศธ ๐๓๑๑/๓๓๓๖

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์หน่วยงานในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลโครงการวิจัยการศึกษาท้องถิ่น
เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการวิจัยฯ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. ตัวอย่างแบบสอบถาม จำนวน ๒ ฉบับ

กองส่งเสริมและพัฒนา
โครงการวิจัยการศึกษาท้องถิ่น
เลขรับ.....4445
วันที่ 27 ต.ค. 2565
เวลา.....

ด้วยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานนโยบายและแผนด้านการศึกษาของประเทศและสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระดับปฐมวัย ภายใต้พระราชบัญญัติการพัฒนาระดับปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย ดังรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ นั้น

ในการนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงขอความร่วมมือท่านคัดเลือกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นของทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) จังหวัดละ ๗ แห่ง เพื่อตอบแบบสอบถาม เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย โดยมีกลุ่มเป้าหมายของผู้ตอบแบบสอบถาม ๒ กลุ่ม คือ ๑) กลุ่มครู/ผู้ดูแลเด็ก แห่งละ ๓ คน และ ๒) ผู้ปกครอง แห่งละ ๓ คน ดังรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ ทั้งนี้ สามารถ scan เพื่อตอบแบบสอบถามได้จาก QR code ด้านล่าง ภายในวันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์หน่วยงานในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถาม ภายในวันที่กำหนด
จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายสวัสดิ์ ภูทอง)

รองเลขาธิการสภาการศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาการศึกษา

กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนา
และศูนย์เฝ้าระวังเด็ก
เลขรับ.....708
วันที่ 27 ต.ค. 2565
เวลา.....

สำนักนโยบายการพัฒนาระดับปฐมวัย

โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๑๐ ต่อ ๒๔๔๒

โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๕๑๕๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: earlych.oec@gmail.com

แบบสอบถามสำหรับครู/ผู้ดูแลเด็ก แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง

โครงการวิจัย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย

1. หลักการและเหตุผล

ปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะสมองมีการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วที่สุด หากเด็กได้รับการดูแลและการจัดการเรียนรู้ที่ดี ถูกต้องตามหลักพัฒนาการและหลักวิชาการต่าง ๆ แล้ว เด็กจะเกิดการพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพและส่งผลต่อพัฒนาการในช่วงวัยต่อไป การให้ความสำคัญกับการดูแลและพัฒนาเด็กในช่วงวัยนี้จึงมีความจำเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะบุคคลที่ใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง เนื่องจากเด็กในวัยนี้มักจะเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้าน ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีสมวัยถือเป็นรากฐานของบุคลิกภาพ อุปนิสัย และการเจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา นอกจากนี้ ยังส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางด้านต่าง ๆ ของเด็ก ดังนั้น บุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กปฐมวัยจึงควรให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการดูแล พัฒนา และจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้แก่เด็กปฐมวัยได้เจริญเติบโตเต็มตามศักยภาพและเหมาะสมกับช่วงวัย รวมทั้งยังช่วยให้การเปลี่ยนผ่านหรือรอยเชื่อมต่อที่สำคัญในช่วงวัยนี้เป็นไปอย่างราบรื่นไม่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการ ซึ่งถือเป็นการวางรากฐานที่ดีให้แก่เด็กปฐมวัยเติบโตไปเป็นเยาวชนและพลเมืองที่ดีของชาติ มีความเฉลียวฉลาด คิดเป็น ทำเป็น และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ในปัจจุบัน กฎหมายและมาตรฐานต่าง ๆ ในประเทศไทย ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการให้ความสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 (6) กำหนดไว้ว่าการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ประกอบกับพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 มาตรา 6 ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง มีภารกิจร่วมกันดำเนินการเพื่อให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัย และมาตรา 7 บิดา มารดา และผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้เด็กปฐมวัยซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการพัฒนาตามแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และเป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มาตรฐานที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน กำหนดตัวบ่งชี้ย่อยไว้ดังนี้ 1) มีการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างพ่อแม่/ผู้ปกครองกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับตัวเด็กและการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) การจัดกิจกรรมที่พ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วม 3) ดำเนินงานให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย และ 4) มีคณะกรรมการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ที่กล่าวว่า ให้เด็กปฐมวัย “มีพัฒนาการรอบด้านและสมดุล สนใจเรียนรู้และกำกับตัวเองให้ทำสิ่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามช่วงวัยได้สำเร็จ”

อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทยตามกฎหมายและมาตรฐานที่กล่าวมาข้างต้น ยังไม่ประสบความสำเร็จมากเท่าที่ควร จากการวิจัยต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยยังขาดการมีส่วนร่วม เช่น ในกรณีการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลโนนตาล อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การเสริมสร้างประสบการณ์แก่นักเรียน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ลัดดาวัลย์ อาจสด, 2559) ในทำนองเดียวกันการศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ พบว่าการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กที่มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม (ภาคิม จิระจตุรพรกุล, 2560) สอดคล้องกับผลการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่ภาคตะวันออก พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน และด้านการติดต่อสื่อสารกับสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ชนมธิตา ยาแก้ว และคณะ, 2561) นอกจากนี้ งานวิจัยของศิริบังกช เจริญทอง (2557) ยังแสดงให้เห็นถึงปัญหาในเรื่องการขาดการสื่อสารเชิงข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของโรงเรียนทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถรับรู้และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างที่ควรจะเป็น รวมถึงการขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนได้รับทราบอีกด้วย จึงจำเป็นต้องมีรูปแบบหรือแนวทางการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องนี้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ เนื่องจากการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลรอบตัวที่ใกล้ชิดกับเด็กในการช่วยกันส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับช่วงวัย รวมทั้งช่วยให้การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

จากการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในประเทศไทยที่ผ่านมา พบว่ามีหลากหลายรูปแบบ เช่น กิจกรรมการเยี่ยมโรงเรียน กิจกรรมเยี่ยมบ้าน การจัดประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมนันทนาการระหว่างผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียน การจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารความเคลื่อนไหวของโรงเรียน การเชิญผู้ปกครองเป็นอาสาสมัครในการร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับผู้เรียน เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษาบทความและงานวิจัยส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบหรือแนวทางการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา โดยเฉพาะในระดับปฐมวัย สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมได้เป็น 6 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของ Epstein et.al (2002) ประกอบด้วย (1) การอบรมเลี้ยงดูเด็ก (Parenting) (2) การติดต่อสื่อสาร (Communicating) (3) การเป็นอาสาสมัคร (Volunteering) (4) การเรียนรู้ที่บ้าน (Learning at home) (5) การตัดสินใจ (Decision Making) และ (6) การมีส่วนร่วมกับชุมชน (Collaborating with the community) จึงได้นำรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของ Epstein มาใช้เป็นกรอบการศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในประเทศไทยที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด

ด้วยเหตุนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานนโยบายและแผนด้านการศึกษาของประเทศและสำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ภายใต้พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 จึงได้ดำเนินโครงการวิจัย เพื่อศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะพ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งถือเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กปฐมวัยมากที่สุด เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย และข้อเสนอเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย เพื่อให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด รวมถึงครู ผู้ดูแลเด็ก พ่อแม่ผู้ปกครอง ได้ใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของช่วงปฐมวัย ทำให้ตระหนักถึงพันธกิจและลงมือช่วยกันทำให้เด็กปฐมวัยมีโอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และยกระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของไทยต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑) ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
- ๒) พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย
- ๓) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใน 3 ประเด็น คือ 1) การจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัย 2) การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของพ่อแม่/ผู้ปกครอง และ 3) มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

3.2 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยมีดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมายในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 500 แห่ง และ สังกัดองค์การปกครองท้องถิ่น จำนวน 500 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,000 แห่ง โดยแต่ละแห่งจะมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ประกอบด้วย ครู/ครูพี่เลี้ยง 3 คน และผู้ปกครอง 3 คน เพื่อตอบแบบสอบถามสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย

2) กลุ่มเป้าหมายในการให้ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อศึกษาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 4 ภูมิภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง โดยเลือกศึกษาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยภูมิภาคละ 4 แห่ง แต่ละแห่งจะมีกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู 2 คน และพ่อแม่/ผู้ปกครอง 3 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มากร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย

3) กลุ่มเป้าหมายในการจัดเวทีสัมมนาการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์ผลงานวิจัย จำนวน 1 ครั้ง ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู พ่อแม่/ผู้ปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิด้านปฐมวัย รวมทั้งสิ้น 50 คน

3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 270 วัน

4. ประโยชน์หรือผลที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู/ผู้ดูแลเด็ก และผู้บริหาร สถานศึกษา ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศ

4.2 สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยใช้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติเป็นเครื่องมือหลัก สำหรับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อยกระดับความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

4.3 เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการดูแลพัฒนาอย่างมีคุณภาพมีพัฒนาการรอบด้านและสมดุล สนใจเรียนรู้ และกำกับตัวเองให้ทำสิ่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามช่วงวัยได้สำเร็จ

5. กรอบการวิจัย (Research Framework)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ประกอบด้วย 1) การจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัย 2) การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม และ 3) มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

1) การจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัย

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ให้ความหมายเด็กปฐมวัยว่าเป็นเด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าหกปีบริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึงเด็กซึ่งต้องได้รับการพัฒนามาก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับ ประถมศึกษา การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิตและ เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด กล่าวคือ เด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดี มีความสามารถเรียนรู้ ทำงานได้เก่ง และเป็นพลเมืองดีที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในสังคม ซึ่งต้องได้รับโอกาสการพัฒนาอย่างรอบด้านในช่วงปฐมวัย นอกจากนี้ การอบรมและเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเด็กวัยนี้ต้องการการเรียนรู้ จากสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้าน จากคนรอบข้างและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลให้เกิด พัฒนาการที่เป็นรากฐานของบุคลิกภาพ อพินิสัย และการเจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และความสามารถ เพราะเด็กในช่วงตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์แม่จนถึง 4 ปี ระบบประสาทและสมอง จะเจริญเติบโตในอัตราสูงสุด (ประมาณ 80 % ของผู้ใหญ่) การอบรมปลูกฝังสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้แก่ เด็กปฐมวัยได้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพในช่วงวัยนี้ จะเป็นรากฐานที่ดีทำให้เด็กเติบโตไปเป็นเยาวชนและ พลเมืองที่ดี มีความเฉลียวฉลาด คิดเป็น ทำเป็น และมีความสุข

การเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนตามขั้นตอนของพัฒนาการตามวัยนั้น จะเริ่มโดยใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ (เช่น จากการได้ยิน ได้ฟัง การเห็นภาพ) การประสานประสาทสัมผัส (เช่น มือประสานกับตา หรือ กล้ามเนื้อมัด

ใหญ่ประสานกับกล้ามเนื้อเล็ก) นอกจากนี้ เด็กสามารถรับรู้ และมีความเข้าใจจากประสบการณ์ และ สภาพแวดล้อมของเด็กแต่ละคน ทั้งนี้ มีความแตกต่างระหว่างเด็กเป็นรายบุคคลอันเนื่องมาจากลักษณะ พันธุกรรม ประสบการณ์ พื้นฐานทางอารมณ์ เป็นต้น การศึกษาวิจัยและการสังเกตของผู้ใหญ่พบว่า การสื่อสาร เชิงบวกกับเด็ก และการอธิบายเหตุและผลให้เด็กเข้าใจจะสนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้ และสามารถแสดงออก พฤติกรรมที่เหมาะสมได้ ลักษณะวิธีการเรียนรู้ของเด็ก อาจใช้วิธีตามที่เด็กถนัด ซึ่งโดยปกติจะใช้วิธีดังต่อไปนี้

- 1) เรียนรู้ด้วยการฟัง คือ การมีคนพูด เล่า หรืออธิบายให้เด็กฟัง
- 2) เรียนรู้ด้วยการเห็น คือ การมีตัวอักษร หรือมีภาพ (ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ภาพที่สามารถ แสดงรายละเอียดของขั้นตอน ภาพวาด ฯลฯ)
- 3) เรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสส่วนอื่น (เช่น เรียนรู้จากกลิ่นและรส)
- 4) เรียนรู้ด้วยการจับต้อง (เช่น การจับสิ่งของ การสัมผัสด้วยพื้นผิว)
- 5) การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (เช่น เด็กใช้กรรไกรตัดกระดาษเอง เด็กปั้นดินน้ำมันด้วยตนเอง เด็กเด็ดผัก เรียนว่ายน้ำ ขี่จักรยาน ฯลฯ)

ดังนั้น เด็กปฐมวัยจะมีชีวิตรอดและเติบโตได้ก็ด้วยการพึ่งพาพ่อแม่ และผู้ใหญ่ที่ช่วยเลี้ยงดู ปกป้องจากอันตราย หากผู้ใหญ่ให้ความรักเอาใจใส่ใกล้ชิด อบรมเลี้ยงดูโดยเข้าใจเด็ก พร้อมจะตอบสนอง ความต้องการพื้นฐานที่เปลี่ยนไปตามวัยได้อย่างเหมาะสมให้สมดุลกันทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาแล้ว เด็กจะเติบโตแข็งแรง แจ่มใส มีความมั่นคงทางใจ รู้ภาษา ใฝ่รู้ และใฝ่ดี พร้อมทั้งพัฒนา ตนเองในขั้นต่อไป ให้เป็นคนเก่งและคนดีอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขและมีประโยชน์ สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ที่กำหนดให้เด็กในระดับปฐมวัยมีพัฒนาการรอบด้านและสมดุล สนใจเรียนรู้และ กำกับตัวเองให้ทำสิ่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามช่วงวัยได้สำเร็จ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

2) การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 (6) กำหนดไว้ว่า การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน สังคมอื่น และพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 มาตรา 7 กำหนดให้ บิดา มารดา และ ผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้เด็กปฐมวัยซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการพัฒนาตามแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการ พัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งนี้ เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย เนื่องจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจะส่งผลทางบวกต่อทักษะทางภาษาและคณิตศาสตร์ในเด็กปฐมวัยและ ประถมศึกษาตอนต้น (Frances, 2013) และพ่อแม่ผู้ปกครองยังมีอิทธิพลหลักในความสำเร็จของกระบวนการ จัดการศึกษาและการดูแลเด็กอีกด้วย (Maşa, 2017)

จากการศึกษาบทความวิชาการและงานวิจัยในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา พบว่า มีงานวิจัยที่สนใจศึกษาใน ประเด็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดจุดประสงค์การวิจัย มุ่งศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ดำเนินการวิจัยด้วยการวิจัยเชิงปริมาณแบบสำรวจ เพื่อค้นหาระดับและลักษณะของการมีส่วนร่วมในการจัด

การศึกษา และงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ข้อค้นพบจากงานวิจัยดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าบทบาทสำคัญของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ได้แก่ การให้ความร่วมมือและสนับสนุนกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การอบรมเลี้ยงดูเด็ก การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ การจัดเตรียมอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยมีการเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับทางโรงเรียนไว้ว่า ให้โรงเรียนแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ให้ผู้ปกครองทราบ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากหลากหลายอาชีพ มีกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง มีการจัดประชุมผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียนและปิดภาคเรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ควรให้ตรงกับวันหยุด ให้คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมสรุปผลหลังการจัดกิจกรรม มีการเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งและแจ้งผลการประเมินในวันประชุมผู้ปกครองก่อนปิดภาคเรียน (เพ็ญญา พิสมัย และ รศ.ดร.ศิริ ฮามสุโพธิ์, 2556)

ดังนั้น สถานศึกษาโดยเฉพาะสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของพ่อแม่ผู้ปกครองมากขึ้น และควรมีรูปแบบหรือแนวทางในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายและผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ต้องการ

2.1) ความสำคัญของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผ่านการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บุคคลนำความรู้และประสบการณ์มาสร้างความเจริญงอกงามให้กับสังคม การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาตลอดชีวิตให้กับบุคคลเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากการจัดการศึกษาผ่านสถาบันการศึกษาแล้ว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสังคมในที่นี้ครอบคลุมทั้งบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่วนแนวทางการจัดการศึกษาได้มอบให้สถานศึกษาร่วมกับกลุ่มสังคมที่กล่าวมานั้น จัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ตั้งแต่การรู้จักแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร การเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ ตลอดจนแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

จากแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติข้างต้นที่ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงยืนยันได้ว่า การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญที่สถาบันการศึกษาต้องคำนึงและดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ

2.2) ความหมายของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา พบว่า นักวิชาการด้านการศึกษาใช้หาคำว่า “การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม” และ “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา” มีหนึ่งงานเขียนที่ใช้คำว่า การจัดการศึกษาแบบภาคีหุ้นส่วน (สาริตา เจนเข้ว่า และเสวียน เจนเข้ว่า, 2562) สำหรับงานวิจัยนี้ใช้คำว่า การจัดการศึกษา

แบบมีส่วนร่วม เท่าที่สืบค้นความหมายของคำนี้ ยังไม่ปรากฏพบว่ามีผู้ให้ความหมายการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยตรง ในส่วนนี้จึงรวบรวมความหมายจากคำสำคัญสองคำ คือ การจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับคำว่า การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม คำว่า “การจัดการศึกษา” ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 มีสาระสำคัญ 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นแรก รูปแบบของการจัดการศึกษา ปรากฏในหมวด 3 ระบบการศึกษา มาตรา 15 ระบุว่าจัดการศึกษา มี 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน และศูนย์การเรียนรู้ ส่วนประเด็นที่สอง แนวทางการจัดการศึกษา ปรากฏในหมวด 4 ระบุถึงการจัดทำหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระ กิจกรรม การประเมินผู้เรียน ให้เหมาะสมตามช่วงวัยและศักยภาพของผู้เรียน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ส่วนคำว่า “การมีส่วนร่วม” มีฐานคิดจากด้านการเมืองและการพัฒนาชุมชน ซึ่งนักวิชาการทั้งชาวต่างประเทศและชาวไทย ให้ความหมายไว้ใกล้เคียงกัน สามารถสรุปสาระสำคัญของการมีส่วนร่วม ได้ 2 ประเด็น ประเด็นที่หนึ่ง เป็นเรื่องของผู้มีส่วนร่วม และประเด็นที่สองเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วม ในประเด็นผู้มีส่วนร่วม หรือคนที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมหนึ่ง ๆ เป็นได้ทั้งบุคคล กลุ่มบุคคล สังคม องค์กร หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Erwin, 1976; Cohen & Uphoff, 1981; อุทัย บุญประเสริฐ, 2542; จินตนา สุจจันันท์, 2549; เมตต์ การุณจิต; ฉลาด จันทรสมบัติ, 2553) ส่วนลักษณะการมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า มีหลายระดับตั้งแต่การวางแผนเพื่อตัดสินใจกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงานตามที่วางแผน การรับผลประโยชน์ การประเมินผล (Cohen & Uphoff, 1981; White, 1982; ชูชาติ พวงสมจิตร์, 2540; อคิน รพีพัฒน์, 2547; สำนักมาตรฐานการศึกษา, 2545; ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม, 2553)

สำหรับการมีส่วนร่วมในบริบททางการศึกษา มีความหมายในเชิงโครงสร้างทั้งในประเด็นผู้มีส่วนร่วม และลักษณะการมีส่วนร่วมคล้ายกับการมีส่วนร่วมในบริบททางการเมืองและการพัฒนาชุมชน แต่มีประเด็นเพิ่มในเรื่องเป้าหมายของการมีส่วนร่วม กล่าวคือ การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม หรือ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นการร่วมมือกันของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543; อุทัย บุญประเสริฐ, 2542) เมื่อทบทวนคำว่า ภาควิชาส่วนการศึกษาซึ่งใกล้เคียงกับคำว่าจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ก็พบว่า มีความหมายที่สอดคล้องกัน กล่าวคือเป็นความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มคน องค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทำข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดเป้าหมายภารกิจ และการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือ ร่วมคิด และร่วมรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ของงาน ซึ่งลักษณะสำคัญของภาควิชาส่วน มีขอบเขตที่ชัดเจนว่ามีหน่วยงานใดร่วมเป็นสมาชิก และเป็นความสัมพันธ์ค่อนข้างเป็นทางการ (สาริศา เจนเขว่า และเสวียน เจนเขว่า, 2562)

2.3) ลักษณะของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

จากความหมายของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในหัวข้อที่ผ่านมา ทำให้ได้ข้อสรุปว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่สำคัญ ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชนหรือท้องถิ่น องค์กรเอกชน

ในส่วนนี้จึงทบทวนลักษณะของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรเอกชน มีสาระสำคัญตามลำดับดังนี้

2.3.1 ลักษณะการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การทำงานร่วมกันระหว่างครู และผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก ด้วยการใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ซึ่งผู้ปกครองอาจจะทำด้วยตนเองหรือให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลักษณะการมีส่วนร่วม มีตั้งแต่การวางแผนการทำงาน การเรียนรู้ และการตัดสินใจว่าสิ่งใดควรสอนและสอนโดยใคร (Grolnick & Slowiaczck, 1994; อีรภัทร์ เจริญดี, 2542; ฉันทนา ภาคบงกช, 2537; ธรรมชาติ นิลวิเชียร, 2535; อรุณี หรรตาล, 2536) ทั้งนี้เป้าหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจความต้องการ และลักษณะของเด็ก รวมทั้งให้การศึกษาที่เหมาะสมแก่เด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2526)

ผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ได้หลายลักษณะ ตามแนวทางของ นงรัตน์ ศรีพรหม (2544 : 21) เสนอไว้ ดังนี้

1. เป็นผู้ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน โดยทำหน้าที่ช่วยเหลือและกระตุ้นพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในเด็ก เช่น พัฒนาการด้านภาษา การรักการอ่าน การปลูกฝังคุณธรรม อย่างยิ่ง นอกจากนี้ยังช่วยเหลือในเรื่อง การบ้านของเด็กและยังช่วยแนะแนวได้เป็นอย่างดีอีกด้วย
2. เป็นวิทยากรช่วยสอนในชั้นเรียนตามทักษะความชำนาญ ถือได้ว่าเป็นการขยายขอบเขตวิชาการ จากหลักสูตรและเพิ่มความน่าสนใจของการเรียนรู้
3. เป็นผู้ช่วยครูในฐานะครูพิเศษช่วยสอน ช่วยดูแลเด็กปฐมวัย ช่วยปฏิบัติงานในโรงอาหาร งาน ห้องสมุด จัดทำสื่อ อุปกรณ์การเรียนและให้คำปรึกษาในด้านอื่น ๆ
4. เป็นผู้ร่วมประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามสภาพที่แท้จริง
5. เป็นคณะกรรมการจัดงานในกิจกรรมต่าง ๆ

2.3.2 ลักษณะการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม จึงควรเป็นโรงเรียนของชุมชนที่มีการจัดการเรียนการสอนโดย การรู้เห็นและความร่วมมือของคนในชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนจึงมีความสำคัญเนื่องจากทำให้คน ในชุมชนได้รับทราบงานและช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมทั้งสร้างความตระหนักถึงความสำคัญ ของการศึกษา ซึ่งถือเป็นหน้าที่ของชุมชนที่จะต้องให้ความสนใจและมีส่วนร่วมดูแลการจัดการศึกษาของ โรงเรียน (ภิญโญ สาร 2526 : 315)

การจัดการศึกษาโดยชุมชนมีส่วนร่วมเกิดจากความสามารถและความต้องการของคนในชุมชนที่มุ่ง ให้เกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต และตอบสนองความต้องการของสมาชิกในชุมชน โดยยึดหลักให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างไม่มีขีดจำกัดของระยะเวลา สถานที่ เพศ และอายุ ทั้งนี้มีองค์ประกอบ 3 อย่าง ได้แก่

คน ความรู้ และทรัพยากร โดยมีขั้นตอนเริ่มตั้งแต่วิเคราะห์ปัญหาชุมชน วางแผนหาทางออกที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ดำเนินการสร้างกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้แก้ไขปัญหามีอยู่ และประเมินผลกิจกรรม

สำหรับรูปแบบในการจัดการศึกษา ชุมชนมีส่วนร่วมได้ทั้งแบบมีส่วนร่วมเป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษาทั้งหมด หรือเข้าไปมีส่วนร่วมกับโรงเรียน การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมทั้งหมด ชุมชนจะเป็นผู้สร้างหลักสูตรท้องถิ่นโดยบุคคลในท้องถิ่น เช่น ปรมาจารย์ชาวบ้าน ผู้รู้ ผู้นำชุมชน มาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและประเมินผลหลักสูตร สำหรับเนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนรู้อาจเริ่มจากจุดเล็ก ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน แล้วขยายออกไปสู่เนื้อหาหรือกิจกรรมที่ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตทั้งหมด การมีส่วนร่วมของชุมชนในลักษณะนี้จะสอดคล้องกับความเป็นจริงของสภาพชุมชน สนองความต้องการและวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น แต่จะเกิดขึ้นเฉพาะกับชุมชนที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง มีองค์กรชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ร่วมกัน มีเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชนอื่น (วิชิต นันทสุวรรณ และจำนงค์ แรกพินิจ, 2541; สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, 2541; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543; พนิจดา วีระชาติ 2542 : 46-47)

ในส่วนของประเทศสิงคโปร์ พบว่ากระทรวงศึกษาธิการ (MOE) ได้ริเริ่มโครงการ The Thinking Schools, Learning Nation (TSLN) ในปี 1997 เพื่อส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษามีส่วนร่วมมากขึ้นในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาถือเป็นจุดเน้นสำคัญที่รัฐบาลจะส่งเสริมให้เกิดมากขึ้น โดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบองค์รวม และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัวกับโรงเรียน เพื่อช่วยเพิ่มพัฒนาการของเด็ก และยังมีหน่วยงาน COMPASS (Community and Parents in Support of Schools) ที่จัดตั้งขึ้นในเดือนธันวาคม ปี 1998 เพื่อให้คำแนะนำกระทรวงศึกษาธิการเรื่องโฮมสคูล และความร่วมมือของชุมชน (MOE, 2014)

นอกจากนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง (MSF) ของสิงคโปร์ยังได้จัดโครงการ Allied Educator (Counselling) Scheme (AED) ทำหน้าที่อย่างใกล้ชิดกับโรงเรียนเพื่อวางแผนและสร้างระบบการให้คำปรึกษาทั้งโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือเด็กที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง และครู ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งโครงการที่เป็นจุดเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมระหว่างครอบครัวและโรงเรียน (MOE, 2014) ต่อมาได้มีการจัดโครงการที่เป็นการริเริ่มการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสิงคโปร์ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ภายใต้โครงการ Parent Education in Pre-school (PEPS) ซึ่งไม่เพียงแต่อำนวยความสะดวกในการสร้างการสนับสนุนผู้ปกครองกลุ่มเด็กปฐมวัยเท่านั้น แต่ยังรวมถึงโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองด้วย PEPS ยังให้กลยุทธ์ แนวทางการสร้างความมีส่วนร่วม ทรัพยากร และเงินทุนสำหรับโรงเรียนอนุบาลเข้าร่วมโครงการนี้

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองส่วนใหญ่จะใช้แนวคิดของ Epstein ซึ่งมีการจำแนกการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองเป็น 6 ด้าน (Epstein et.al, 2002, p.14) ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูเด็ก (Parenting) การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองโดยการจัดหาสิ่งจำเป็นพื้นฐานทางกายภาพสำหรับเด็กให้เหมือนกับการเป็นนักเรียนในโรงเรียน

2. การติดต่อสื่อสาร (Communicating) สถานศึกษาต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองโดยผ่านสื่อต่าง ๆ และเป็นการติดต่อสื่อสารจากโรงเรียนสู่บ้านและจากบ้านสู่โรงเรียนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรในโรงเรียนและพัฒนาการนักเรียน

3. การเป็นอาสาสมัคร (Volunteering) เป็นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่โรงเรียนในการช่วยเหลือและสนับสนุนการเรียนการสอน

4. การเรียนรู้ที่บ้าน (Learning at home) พฤติกรรมที่ผู้ปกครองช่วยเหลือผู้เรียนในการทำบ้าน ทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การตัดสินใจ การวางแผน โดยมีครูคอยให้ข้อมูลและแนวคิด

5. การตัดสินใจ (Decision Making) เป็นการมีส่วนร่วมหรือการเป็นผู้นำในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

6. การมีส่วนร่วมกับชุมชน (Collaborating with the community) เป็นการเชื่อมโยงให้ชุมชนสนับสนุนโรงเรียน การเรียนรู้ของนักเรียน หรือผู้ปกครอง หรืออาจจะเป็นการเชื่อมโยงโรงเรียนให้ช่วยเหลือชุมชนหรือโครงการต่าง ๆ ของชุมชน

Morrison (2000, pp. 363-364; อ้างถึงใน ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง, 2559) ได้เสนอกิจกรรมการมีส่วนร่วมสำหรับผู้ปกครองในการจัดการศึกษาว่า การจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมต้องให้เป็นไปอย่างสบายครูสามารถจัดกิจกรรมทักษะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมได้น้อย 4 วิธี คือ

1. วิธีการมีส่วนร่วมในการทำงาน เป็นวิธีที่มุ่งให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานตามความสามารถของผู้ปกครอง เช่น การเป็นผู้ช่วยครู การเป็นพี่เลี้ยงเด็ก การหาทุน การร่วมทำงานธุรการ เป็นต้น การมีส่วนร่วมแบบนี้ผู้ปกครองจะได้ประโยชน์ร่วมด้วยและค่อนข้างเป็นเอกเทศ

2. วิธีการมีส่วนร่วมโดยเน้นกระบวนการ เป็นการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการศึกษา เป็นผู้ให้แนวคิด ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษา เช่น การวางแผนหลักสูตร การคัดเลือกตารางการวางมาตรฐานการทำงาน เป็นต้น วิธีการนี้กำลังแพร่หลายเพราะทั้งผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจทางการศึกษา

3. วิธีการมีส่วนร่วมโดยเน้นการพัฒนา เป็นการมีส่วนร่วมที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพครอบครัวเป็นหลัก ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองโดยตรง เพราะผู้ปกครองที่เข้าร่วมจะได้เรียนรู้วิถีปฏิบัติที่เป็นการสร้างเสริมครอบครัว การมีส่วนร่วมลักษณะนี้พบในโครงการร่วมมือของโรงเรียน ชุมชน โรงเรียนสหกรณ์ และโครงการเฮดสตาร์ทของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

4. วิธีการมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ คือ การประมวลวิธีการดังกล่าวข้างต้นมาประสานกันโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางและให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องกิจกรรมของโรงเรียนและในเรื่องการมีส่วนร่วม

ทั้งนี้ การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทย สะท้อนให้เห็นว่าบทบาทสำคัญของผู้ปกครองในการจัดการศึกษามีหลายด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
2. ด้านการให้ความร่วมมือและสนับสนุนทุกภาคส่วน

3. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน
4. ด้านการเป็นอาสาสมัคร
5. ด้านการติดต่อสื่อสาร
6. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
7. ด้านบุคลากรและบริหารจัดการ
8. ด้านอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อม
9. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
10. ด้านการวางแผน ตรวจสอบ และประเมินผล
11. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
12. ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ 4 ด้าน

ดังตาราง 2-1

ตาราง 2-1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย

ที่	ชื่อผู้วิจัย	องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย											
		ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก	ด้านการให้ความร่วมมือและสนับสนุน	ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	ด้านการเป็นอาสาสมัคร	ด้านการติดต่อสื่อสาร	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ด้านบุคลากรและบริหารจัดการ	ด้านอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย	ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ด้านการวางแผน ตรวจสอบ และประเมินผล	ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ 4 ด้าน
1	อาภรณ์ ดิษฐปาน (2550)									/			
2	กรองกาญจน์ เชิญชัยชिरากุล (2551)	/	/	/	/	/	/						
3	วันเพ็ญ สืบญาติ (2552)						/			/	/		
4	สุกัญญา สยามประโคน (2552)		/						/	/		/	
5	กนกวรรณ โรจนพร (2553)	/				/			/	/			
6	โสพิศ หนองเมือง (2553)										/		
7	กุลกนก คำเขียว (2554)	/				/	/		/	/			
8	มณีนรัตน์ วงศ์หงส์ (2554)	/	/	/	/	/	/						
9	นงคราญ พรทรัพย์ปัญญา (2554)								/	/	/		
10	นงลักษณ์ คำแสน (2554)							/	/	/		/	
11	สราวุธ เพ็งศรีโคตร และคณะ (2554)	/	/	/	/	/	/						
12	กรรณิการ์ สุดตาชาติ (2555)		/					/	/	/			

ร.ล.	ชื่อผู้วิจัย	องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย											
		ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก	ด้านการให้ความร่วมมือและสนับสนุน	ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	ด้านการเป็นอาสาสมัคร	ด้านการติดต่อสื่อสาร	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ด้านบุคลากรและบริหารจัดการ	ด้านอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย	ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ด้านการวางแผน ตรวจสอบ และประเมินผล	ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ 4 ด้าน
13	วินัส จีวะรัตน์ และคณะ (2555)	/	/	/	/	/	/						
14	กนกวรรณ คงสอดทรัพย์ (2555)							/					
15	นวิยา วาจาสัตย์ (2556)	/	/	/	/	/	/						
16	พิมพ์พา หมั่นเดช (2556)												/
17	รสริน ทิพวารี (2556)								/	/	/		
18	ศิริบงกช เจริญทอง (2557)		/					/	/				
19	ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง (2559)	/	/	/	/	/	/						
20	เยาวลักษณ์ แก้วไทย (2560)		/					/				/	
รวม		8	10	6	6	8	8	5	8	9	4	3	1

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย สามารถจัดกลุ่มได้เป็น 6 ด้าน ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ Epstein โดยจัดกลุ่มด้านที่มีองค์ประกอบที่คล้ายกันไว้ด้วยกัน และกำหนดนิยามแต่ละด้านไว้ดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 การอบรมเลี้ยงดูเด็ก (รวมกับด้านการส่งเสริมพัฒนาการ 4 ด้าน) หมายถึง ผู้ปกครองสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัวด้วยการซักถามเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน สอดแทรกคุณธรรมในขณะพูดคุย ให้ช่วยเหลืองานบ้าน สอนทำการบ้าน ช่วยทบทวนในสิ่งที่ครูสอน อ่านหนังสือ และเล่านิทานฝึกให้เด็กมีพัฒนาการทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน โดยการจัดหาสิ่งจำเป็นพื้นฐานทางกายภาพสำหรับเด็กที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ด้านที่ 2 การติดต่อสื่อสาร หมายถึง เข้าร่วมประชุมผู้ปกครองเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมของโรงเรียนทุกครั้ง มีโอกาสรับทราบข้อมูลความก้าวหน้าของเด็กในช่วงรับหรือส่งที่โรงเรียน มีช่องทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครู และผู้ดูแลเด็ก อย่างสม่ำเสมอ

ด้านที่ 3 การเป็นอาสาสมัคร (รวมกับด้านบุคลากร และบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร) หมายถึง ช่วยเหลืองานของโรงเรียนตามกำลังความสามารถ เช่น การมีส่วนร่วมในการสอน การอำนวยความสะดวกด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม

ด้านที่ 4 การเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง ผู้ปกครองเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กกำลังเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของเด็กเพื่อส่งเสริมอย่างต่อเนื่องที่บ้านได้

ด้านที่ 5 การตัดสินใจ (รวมกับด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการวางแผน ตรวจสอบ และประเมินผล) หมายถึง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินของเด็กตามสภาพจริงร่วมกับครูผู้สอน รวมทั้งมีโอกาสนในการประเมินกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและวางแผนของโรงเรียน

ด้านที่ 6 การมีส่วนร่วมกับชุมชน (รวมกับด้านการให้ความร่วมมือและสนับสนุนทุกภาคส่วน) หมายถึง ผู้ปกครองส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กด้วยการพาไปเรียนรู้วัฒนธรรม หรือสถานที่ต่าง ๆ ที่สำคัญในชุมชน รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีของท้องถิ่น เชื่อมโยงให้ชุมชนและโรงเรียนมีการช่วยเหลือสนับสนุนกัน

นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้แก่ เพศ (รสริน ทิพวารี, 2556; โสพิศ ชนะเมือง, 2553) อายุ (รสริน ทิพวารี, 2556; กัญญา สยามประโคน, 2552; พิมพา หมั่นเดช, 2556; โสพิศ ชนะเมือง, 2553) รายได้ (รสริน ทิพวารี, 2556; กัญญา สยามประโคน, 2552; โสพิศ ชนะเมือง (2553); นงลักษณ์ คำแสน, 2554. อาชีพ (กัญญา สยามประโคน, 2552; โสพิศ ชนะเมือง, 2553; โสพิศ ชนะเมือง, 2553) ระดับการศึกษา (นงลักษณ์ คำแสน, 2554; พิมพา หมั่นเดช, 2556; โสพิศ ชนะเมือง (2553)

การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนทำให้เป็นผลดีต่อความสัมพันธ์ร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยิ่งขึ้น เนื่องจากภารกิจของโรงเรียนเกี่ยวข้องกับชีวิตทุกคนในชุมชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยความศรัทธาและจริงใจเป็นสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับปรุงงานทุก ๆ ด้านของโรงเรียน (สุวัฒน์ มุทธเมธา, 2524)

ผลของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภาคเอกชน ก่อให้เกิดผลกระทบทางบวกต่อโรงเรียน ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรเอกชน (สุมาลี คุ่มชัยสกุล, 2544; กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2544; อภิญา เวชชัย, 2544; อธิภัทร เจริญดี, 2542; อมรรัตน์ บุญเสนอ, 2560) สรุปได้ดังนี้

ตาราง 2-2 ผลของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ	ผลของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
โรงเรียน	■ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกระตุ้นให้การดำเนินงานของครู และโรงเรียนเป็นไปโดยคำนึงถึงคุณภาพ ตามปรัชญา หลักการ ความคาดหวัง หลักสูตร ทั้งในส่วนของการกำหนดนโยบาย แผนงานและการตรวจสอบ ติดตามผล ■ สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ที่จำเป็นจากชุมชน และได้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเต็มที่
ผู้ปกครอง	■ มีโอกาสได้เรียนรู้วิธีการใหม่เกี่ยวกับการแนะแนวการเจริญเติบโต และพัฒนาการ มีความรู้ความเข้าใจโดยตรงเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ หรือหลักสูตรที่สามารถนำมาประยุกต์ที่บ้านได้ ■ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และมีความมั่นใจในการแสดงบทบาทการจัดการศึกษาปฐมวัย ■ เพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้แก่เด็ก การทำงานร่วมกันนำไปสู่ความสัมพันธ์ในเชิงอาชีพและการงานมีโอกาสเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ในการพัฒนาการศึกษาลูก และการพัฒนาตนเอง
เด็ก	■ มีพัฒนาการด้านสติปัญญา ด้านจิตใจอารมณ์ และด้านสังคม ในระดับสูงขึ้นกว่าปกติ และมีแนวโน้มเป็นไปในทางที่ดีขึ้น เพราะครูและผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ตัวเด็กรู้สึกถึงความสนใจ เอาใจใส่ จนทำให้มั่นใจ ■ มีโอกาสในการเตรียมความพร้อม ด้านทักษะทางสังคมในระหว่างเรียน มีโอกาสปรับปรุงระดับการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพอื่น ๆ มีผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด และได้รับการป้องกันจากภาวะเสี่ยง
ชุมชน	■ โรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น ■ ประชาชนในชุมชนมีโอกาสเรียนรู้ระบบการจัดการศึกษาในโรงเรียน และนำมาปรับใช้ในชุมชน ■ ได้รับความร่วมมือจากครอบครัวต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชนนำไปสู่การขยายจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสนับสนุนการศึกษาของเด็กในชุมชน ■ มีการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษามากขึ้น ■ ชุมชนและท้องถิ่นได้รับความภาคภูมิใจในความรู้สึกรับเป็นเจ้าของสถานที่ และมีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากสถานศึกษา

3) มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติเป็นมาตรฐานกลางของประเทศใช้แทนมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติเดิม (ซึ่งเป็นมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2554) เพื่อให้ทุกหน่วยงานและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพ รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการตรวจประเมินจากต้นสังกัด และภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยในการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมดำเนินการ ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรุงเทพมหานคร สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) นอกจากนี้ผลการวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานคุณภาพของอาเซียน มาตรฐานความปลอดภัย คู่มือเฝ้าระวังคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการ DSPPM เป็นต้น นำมาใช้ประกอบในการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติด้วย

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติถือเป็นมาตรฐานขั้นต้นที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็กของประเทศ และเป็นมาตรฐานเชิงคุณภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานและจัดบริการให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เป็นการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดในการนำประเทศไทยสู่ความเจริญก้าวหน้า มั่นคง ยั่งยืน ท่ามกลางความท้าทายของโลกในศตวรรษที่ 21 มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และมาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย

ทั้งนี้ ในมาตรฐานที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน กำหนดตัวบ่งชี้ย่อยไว้ดังนี้

1.5.1 มีการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างพ่อแม่/ผู้ปกครองกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับตัวเด็กและการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

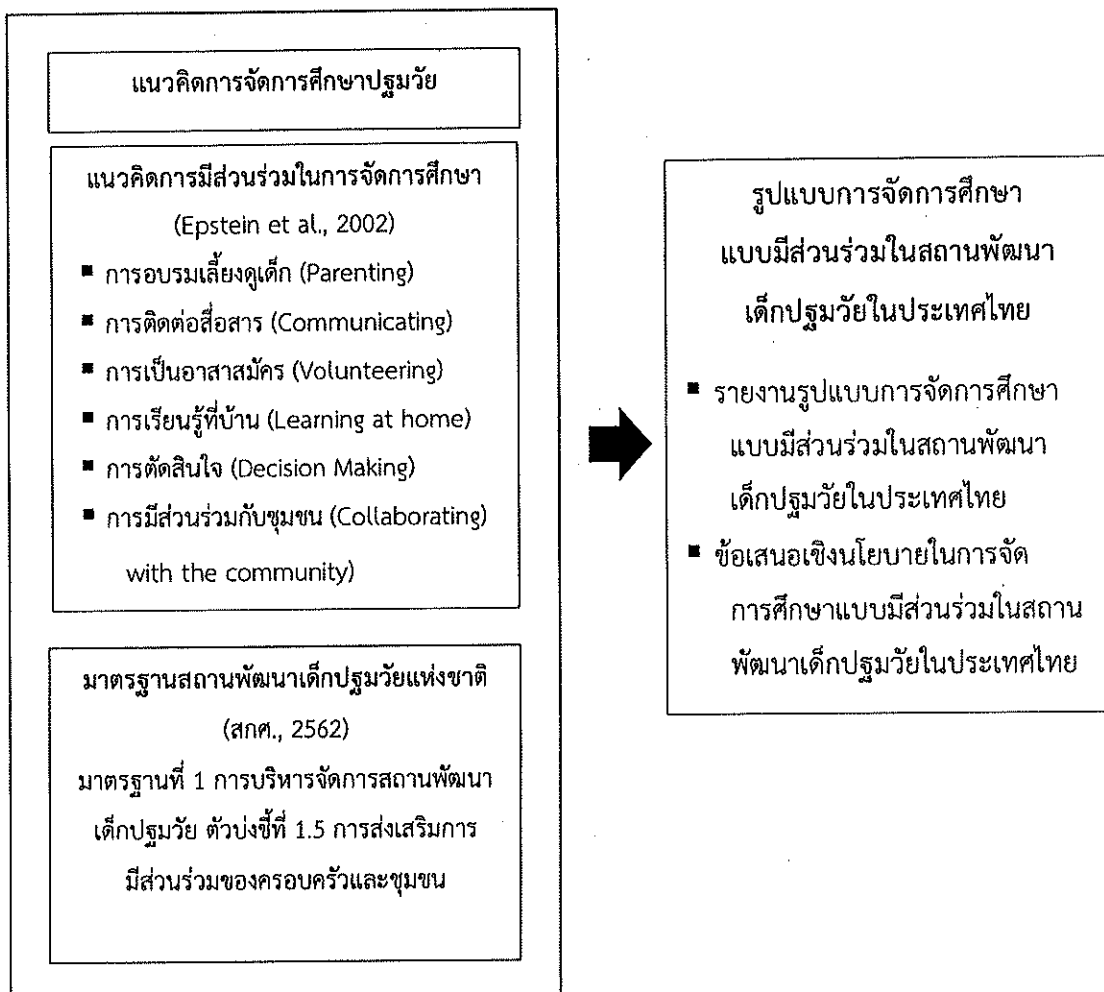
1.5.2 การจัดกิจกรรมที่พ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วม

1.5.3 ดำเนินงานให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.5.4 มีคณะกรรมการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ดังนั้น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองจึงถือเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญอีกตัวหนึ่งในการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ประสบความสำเร็จ

จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่กล่าวมา พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองมีรูปแบบที่สามารถทำได้หลากหลาย โดยงานวิจัยนี้จะศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และพัฒนาการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พร้อมทั้งจัดทำคู่มือรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริงต่อไป

6. วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแบบแผนการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ขั้นตอนที่ 2 ประชุมพิจารณากรอบการดำเนินงานวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ข้อค้นพบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดทำกรอบการดำเนินงานวิจัย และจัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณากรอบการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 ประชุมพิจารณาเครื่องมือและจัดส่งแบบสอบถาม

ผู้วิจัยออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม เรื่อง สภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย จำนวน 1 ชุด และแบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย จำนวน 1 ชุด และจัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 4 เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

4.1 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทยจากครู/ครูพี่เลี้ยง และผู้ปกครอง จำนวน 4 ภูมิภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง โรงเรียนละ 6 ฉบับ จำนวน 1,000 แห่ง โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย รวมทั้งสิ้น 6,000 ชุด ดังตาราง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สังกัด สพฐ.	สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สังกัด อปท.
1. ภาคเหนือ	125 แห่ง	125 แห่ง
2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	125 แห่ง	125 แห่ง
3. ภาคใต้	125 แห่ง	125 แห่ง
4. ภาคกลาง	125 แห่ง	125 แห่ง
รวม	1,000 แห่ง	

4.2 การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย จาก 4 ภูมิภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้

และภาคกลาง โดยแต่ละภูมิภาคจะเก็บข้อมูลจากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจำนวน 4 แห่ง รวมทั้งสิ้น 16 แห่ง โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู และพ่อแม่/ผู้ปกครอง ดังตาราง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สังกัด สพฐ.	สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สังกัด อปท.
1. ภาคเหนือ	2 แห่ง	2 แห่ง
2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2 แห่ง	2 แห่ง
3. ภาคใต้	2 แห่ง	2 แห่ง
4. ภาคกลาง	2 แห่ง	2 แห่ง
รวม	8 แห่ง	8 แห่ง

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย และวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 6 จัดประชุมพิจารณาาร่างรูปแบบฯ

ผู้วิจัยนำเสนอร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขให้เป็นรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อไป

ขั้นตอนที่ 7 จัดประชุมเผยแพร่ผลงาน

ผู้วิจัยจัดประชุมนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ต่อบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย

7. แผนดำเนินการศึกษาวิจัย

แผนการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2565 - 2566 มีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรม	ม.ค. - ต.ค.	พ.ย. - มี.ค.
1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	*	
2) ประชุมพิจารณากรอบการดำเนินงานวิจัย	*	
3) ประชุมพิจารณาเครื่องมือและจัดส่งแบบสอบถาม	*	
4) เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์	*	
5) วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล		*
6) จัดประชุมพิจารณาาร่างรูปแบบฯ		*
7) จัดประชุมเผยแพร่ผลงาน		*

8. เป้าหมายของผลผลิต (Output)

รายงานวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และข้อเสนอ
เชิงนโยบายในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย

9. รายการอ้างอิง

- จินตนา สุจจันท์. (2549). การศึกษาและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.เมตต์ การ์ณจิต
ฉลาด จันทรมบัติ. (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. วารสารการ
บริหารและพัฒนา, 2(1), 175 – 189.ธีรภัทร์ เจริญดี, 2542
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2537). ผู้ปกครองกับเด็กปฐมวัย ประมาศสาระชุดวิชาสัมมนาการ. ปฐมวัยศึกษา เล่มที่ 2
หน่วยที่ 8. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.บรรณา นิลวิเชียร, 2535
- ชนมธิดา ยาแก้ว, รวี ศิริปริชยากร, จิราภรณ์ ยกอินทร์, อารีย์ พรหมเล็ก, และอัญชิษฐา ปิยะจิตติ. (2560).
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่
ภาคตะวันออก. คณะครุศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย วิทยาเขตสุพรรณบุรี มหาวิทยาลัยสวน
ดุสิต.
- ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเขต
อำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นงลักษณ์ คำแสน. (2554). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การ
บริหารส่วนตำบลแก่ง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต). อุบลราชธานี. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. สืบค้นจาก <https://tdc.thailis.or.th/tdc/>
- นงรัตน์ ศรีพรหม, (2544). โรงเรียนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง. และชุมชน ชำระการ
212), 21 - 24.
- พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562. (2562, 30 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่
36. หน้า 5-16.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 1-23.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545, 19 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก. หน้า 16-21.
- พิมพ์ หมื่นเดช. (2556). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่
อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงราย. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย. สืบค้นจาก <https://tdc.thailis.or.th/tdc/>

- เพ็ญญา พิสมัย และ รศ.ดร.ศิริ ฮามสุโพธิ์. (2556). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย กรณีศึกษาโรงเรียนสุเหร่าหะยีมินา สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 : กันยายน - ธันวาคม 2556
- ภาคิม จิรจตุรพรกุล. (2560). แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- รสริน ทิพวารี. (2556). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ศรีสะเกษ. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. สืบค้นจาก <https://tdc.thailis.or.th/tdc/>
- ลัดดาวัลย์ อาจสด. (2016). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเตรียมความพร้อมของเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนตาล อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, Vol.5 (1) January - June 2016
- วิจิต นันทสุวรรณ และจำนงค์ แรกพินิจ. (2541). บทบาทของชุมชนกับการศึกษา. รายงานการศึกษาวิจัยเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี
- ศิริบงกช เจริญทอง. (2557). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี(รายงานผลการวิจัย). กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สาริศา เจนเข้ว่า และเสวียน เจนเข้ว่า, 2562โสพิศ ชนะเมือง. (2553). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพรุดินนา อำเภอดงหลวง จังหวัดกระบี่ (รายงานผลการวิจัย). กระบี่: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2561
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
- อรุณี หรดาล. (2536). ผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 13-15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน่วยที่ 4-7. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุทัย บุญประเสริฐ และคณะ. การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- Bridget A. Walsh, Claudia Sanchez, Angela M. Lee, Nicole Casillas & Caitlynn Hansen. (2016). Family concepts in early learning and development standards, *Early Child Development and Care*, 186:7, 1034-1059
- Cohen, John M and Norman T Uphoff. "Rural Development Participation : Concepts and Measures of Project Design, Implementation and Evaluation" in Rural Development

- Monograph 2. The Rural Development communities Center for International Studies, Cornell University, January, 1977.
- Epstein, Joyce L.; Sanders, Mavis G.; Simon, Beth S.; Salinas, Karen Clark; Jansorn, Natalie Rodriguez; Van Voorhis, Frances L. (2002). *School, Family, and Community Partnerships: Your Handbook for Action*. Second Edition. from, <https://www.govinfo.gov/content/pkg/ERIC-ED467082/pdf/ERIC-ED467082.pdf>
- Erwin, W. (1976). *Participation management: Concept theory and implementation*. Atlanta, Ga: Geogin State University Press.
- Reeder, W.W. (1974).
- Frances L. Van Voorhis, Michelle F. Maier, Joyce L. Epstein, Chrishana M. Lloyd. (2013). *The Impact of Family Involvement on the Education of Children Ages 3 to 8*. MDRC.
- Grolnick & Slowiaczck, 1994; อีรภัทร์ เจริญดี, 2542; ฉันทนา ภาคบงกช, 2537; ทรรษา นิลวิเชียร, 2535; อรุณี หรดาล, 2536
- Maša Đurišić in Mila Bunijevac. (2017). Parental Involvement as a Important Factor for Successful Education. *c e p s Journal*. Vol.7 (3); p. 137-153.
- Ministry of Education. (2015, Sep 22). *Schools, Parents and the Community to Partner in Bringing Out the Best in Every Student*. [Blog post]. Retrieved from <https://www.moe.gov.sg/news/press-releases/20150922-schools-parents-and-the-community-to-partner-in-bringing-out-the-best-in-every-student>.

แบบสอบถามเพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย
(สำหรับครูและผู้ดูแลเด็ก)

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย ทั้งนี้ ผลการวิจัยจะไม่มีผลกระทบข้อมูลรายบุคคลแต่จะนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นภาพรวมเพื่อประโยชน์ในการวิจัยนี้เท่านั้น (หรือ สามารถ scan QR code เพื่อตอบแบบสอบถาม) →

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือ
สำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
โทร 0-2668-7123 ต่อ 2442, 2447 อีเมล ecdplanning@gmail.com

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือ เติมคำตอบที่ตรงตามความจริง

1. เพศ (1) ชาย
(2) หญิง	2. อายุ (1) ต่ำกว่า 31 (2) 31-40 ปี
(3) 41-50 ปี (4) 51-60 ปี
3. ตำแหน่ง
(1) ผู้อำนวยการ/หัวหน้าศูนย์
(2) ครู
(3) พี่เลี้ยงเด็ก	4. ประสบการณ์ในตำแหน่ง
(1) น้อยกว่า 1 ปี (2) 1 - 5 ปี
(3) 6 - 10 ปี (4) 11 - 15 ปี
(5) 16 - 20 ปี (6) 21 ปีขึ้นไป
5. ระดับการศึกษาสูงสุด
(1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
(2) ปริญญาตรี
(3) ปริญญาโท
(4) ปริญญาเอก	6. สาขาที่จบการศึกษา
(1) สำเร็จการศึกษาในสาขาปฐมวัย/อนุบาลศึกษา
(2) สำเร็จการศึกษาในสาขาการศึกษา
(3) สำเร็จการศึกษาในสาขาอื่น
.....
7. ระดับชั้นที่สอน (ตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก)
(1) เตรียมอนุบาล (2) อนุบาล 1
(3) อนุบาล 2 (4) อนุบาล 3
(5) อื่น ๆ	8. สังกัดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ปฏิบัติงาน
(1) สพฐ. (2) อื่น ๆ
(3) อปท.
(4) สข.

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

(ระดับ 5 = เห็นด้วยมากที่สุด 4 = เห็นด้วยมาก 3 = เห็นด้วยปานกลาง 2 = เห็นด้วยน้อย 1 = ไม่เห็นด้วย)

รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1) ท่านคิดว่าเด็กที่มีผู้ปกครองพูดคุย ชักถาม เกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและบ้านทุกวัน จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
2) ท่านคิดว่าเด็กที่มีผู้ปกครองสอดแทรกคุณธรรมในการสอน และฝึกระเบียบวินัยให้กับเด็ก จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
3) ท่านคิดว่าเด็กที่มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันกับผู้ปกครองระหว่างอยู่บ้าน จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก รวมทั้งการฝึกให้เด็กรู้จักช่วยเหลือและพึ่งพาตนเองได้					
4) ท่านคิดว่าเด็กที่มีผู้ปกครองคอยเล่าเรื่องราว ประสบการณ์ นิทาน รวมทั้งการอ่านหนังสือให้ฟัง จะทำให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน และจะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
5) ท่านคิดว่าเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ มีวัสดุอุปกรณ์ ของเล่น ที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ที่บ้าน จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
6) ท่านคิดว่าเด็กที่มีผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมประจำปีหรือเข้าร่วมกิจกรรมของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
7) ท่านคิดว่าเด็กที่ผู้ปกครองมีโอกาสพูดคุยเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กกับครูขณะที่มารับส่งเด็กที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
8) ท่านคิดว่าเด็กที่ผู้ปกครองมีการพูดคุยกับครูเกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กได้รับมอบหมาย เช่น การบ้าน เหตุการณ์ในแต่ละวัน หรืออื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
9) ท่านคิดว่าเด็กที่มีผู้ปกครองติดต่อสื่อสาร พูดคุยกับครู ผ่านทางช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook หรือ Line อย่างสม่ำเสมอ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
10) ท่านคิดว่าผู้ปกครองควรมีการติดตามข้อมูลกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ผ่านทางเว็บไซต์ หรือ Facebook อย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					

รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
11) ท่านคิดว่าการให้โอกาสผู้ปกครองเป็นอาสาสมัครช่วยเหลืองานในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ที่ทางสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดขึ้น จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
12) ท่านคิดว่าการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้ความรู้/จัดกิจกรรมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
13) ท่านคิดว่าการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม เช่น การจัดทำสื่อใบจากอุปกรณ์การเรียน จัดหาอาหารมาให้เด็กในวันที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีกิจกรรมพิเศษ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
14) ท่านคิดว่าการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริจาคงบประมาณสนับสนุนหรือทรัพยากรที่จำเป็นต่อเด็ก จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
15) ท่านคิดว่าการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองชักชวนเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของทางสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และให้คำปรึกษาในด้านอื่น ๆ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
16) ท่านคิดว่าเด็กที่มีผู้ปกครองสอนเด็กทำการบ้านและช่วยทบทวนการเรียนรู้ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
17) ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในโรงเรียนเป็นประจำ เช่น การอ่านหนังสือ การเล่นเกม การทำกิจกรรมกลางแจ้ง ฯลฯ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
18) ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมพาเด็กท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาตามสถานที่ต่าง ๆ และเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมด้วย จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
19) ท่านคิดว่าเด็กที่มีผู้ปกครองเอาใจใส่/ให้ความสนใจเมื่อเด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					

รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
20) ท่านคิดว่าการลงพื้นที่ออกเยี่ยมบ้านเด็กเพื่อเสนอแนะและรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครองเป็นประจำ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
21) ท่านคิดว่าการสนับสนุนให้มีกรรมการสถานศึกษา/สมาคมผู้ปกครอง จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
22) ท่านคิดว่าการสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินการจัดกิจกรรมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
23) ท่านคิดว่าการสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของเด็กร่วมกับครู จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
24) ท่านคิดว่าการสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินวิธีการจัดการเรียนของครู จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
25) ท่านคิดว่าการสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนและนโยบาย จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
26) ท่านคิดว่าผู้ปกครองที่พาเด็กไปเรียนรู้สถานที่สำคัญในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
27) ท่านคิดว่าผู้ปกครองที่พาเด็กไปเรียนรู้วัฒนธรรมของชุมชนหรือกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
28) ท่านคิดว่าผู้ปกครองพาเด็กไปเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
29) ท่านคิดว่าผู้ปกครองที่พาเด็กไปเข้าร่วมประเพณีของท้องถิ่น จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
30) ท่านคิดว่าผู้ปกครองในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีโอกาสสนับสนุนกิจกรรมระหว่างชุมชนและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					

ตอนที่ 3 จัดอันดับความสำคัญของรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย
คำชี้แจง โปรดจัดอันดับความสำคัญของรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

(อันดับ 1 = สำคัญมากที่สุด → อันดับ 6 = สำคัญน้อยที่สุด)

รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	อันดับ
1) ผู้ปกครองสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัวด้วยการซักถามเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สอดแทรกคุณธรรมในขณะที่พูดคุย ให้ช่วยเหลืองานบ้าน สอนทำการบ้าน ช่วยทบทวนในสิ่งที่ครูสอน อ่านหนังสือ และเล่นิทาน ฝึกให้เด็กมีพัฒนาการทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน โดยการจัดหาสิ่งจำเป็นพื้นฐานทางกายภาพสำหรับเด็กที่เอื้อต่อการเรียนรู้	
2) ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทุกครั้ง มีโอกาสสับทราบบข้อมูลความก้าวหน้าของเด็กในช่วงรับหรือส่งที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีช่องทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครู และผู้ดูแลเด็ก อย่างสม่ำเสมอ	
3) ผู้ปกครองช่วยเหลืองานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามกำลังความสามารถ เช่น การมีส่วนร่วมในการสอน การอำนวยความสะดวกด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม หรือบริจาคงบประมาณ สนับสนุน หรือชักชวนเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก	
4) ผู้ปกครองเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กกำลังเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของเด็กเพื่อส่งเสริมอย่างต่อเนื่องที่บ้านได้	
5) การสนับสนุนให้มีกรรมการสถานศึกษา/สมาคมผู้ปกครองหรือคัดเลือกตัวแทนผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการประเมินหรือให้ข้อคิดเห็นต่อกิจกรรมและโครงการที่เกิดขึ้นในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อกำหนดแผนและนโยบายในการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก	
6) ผู้ปกครองส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กด้วยการพาไปเรียนรู้วัฒนธรรม หรือสถานที่ต่าง ๆ ที่สำคัญในชุมชน รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีของท้องถิ่น เชื่อมโยงให้ชุมชนและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีการช่วยเหลือสนับสนุนกัน	

ตอนที่ 4 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามเพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย
(สำหรับผู้ปกครอง)

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย ทั้งนี้ ผลการวิจัยจะไม่มีผลกระทบข้อมูลรายบุคคลแต่จะนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นภาพรวมเพื่อประโยชน์ในการวิจัยนี้เท่านั้น (หรือ สามารถ scan QR code เพื่อตอบแบบสอบถาม) →

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือ
สำนักงานนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
โทร 0-2668-7123 ต่อ 2442, 2447 อีเมล ecdplanning@gmail.com

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือ เติมคำตอบที่ตรงตามความจริง

1. เพศ (1) ชาย (2) หญิง
2. อายุ
(1) ต่ำกว่า 21 ปี (2) 21-30 ปี
(3) 31-40 ปี (4) 41-50 ปี
(5) 51-60 ปี (6) ตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพ
(1) โสด (2) สมรส (3) หย่าร้าง
4. ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน
(1) พ่อ/แม่
(2) ปู่/ย่า/ตา/ยาย
(3) ลุง/ป้า/น้า/อา
(4) อื่น ๆ โปรดระบุ
5. รายได้ครัวเรือน
(1) ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน
(2) 15,000 – 30,000 บาท/เดือน
(3) 30,001 – 50,000 บาท/เดือน
(4) มากกว่า 50,000 บาท/เดือน
6. ระดับการศึกษาสูงสุด
(1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
(2) ปริญญาตรี
(3) ปริญญาโท
(4) ปริญญาเอก
7. สังกัดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่บุตรหลานกำลังศึกษา
(1) สพฐ.
(2) อปท.
(3) สช.
(4) อื่น ๆ
8. ระดับชั้นที่บุตรหลานกำลังศึกษา (กรณีมีบุตรหลานมากกว่า 1 คน สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ระดับ)
(1) เตรียมอนุบาล (2) อนุบาล 1 (3) อนุบาล 2 (4) อนุบาล 3
(5) อื่น ๆ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

(ระดับ 5 = เห็นด้วยมากที่สุด 4 = เห็นด้วยมาก 3 = เห็นด้วยปานกลาง 2 = เห็นด้วยน้อย 1 = ไม่เห็นด้วย)

รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
11) ท่านคิดว่าการเป็นอาสาสมัครช่วยเหลืองานในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ที่ทางสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดขึ้น จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
12) ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมในการให้ความรู้/จัดกิจกรรมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
13) ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วม เช่น การจัดทำสื่อ บริจาคอุปกรณ์การเรียน จัดหาอาหารมาให้เด็กในวันที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีกิจกรรมพิเศษ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
14) ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมในการบริจาคงบประมาณสนับสนุนหรือทรัพยากรที่จำเป็นต่อเด็ก จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
15) ท่านคิดว่าการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองชักชวนเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของทางสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และให้คำปรึกษาในด้านอื่น ๆ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
16) ท่านคิดว่าการสอนเด็กทำการบ้านและช่วยทบทวนการเรียนรู้ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
17) ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมในโรงเรียนเป็นประจำ เช่น การอ่านหนังสือ การเล่นเกม การทำกิจกรรมกลางแจ้ง ฯลฯ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
18) ท่านคิดว่าการพาเด็กท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาตามสถานที่ต่าง ๆ ร่วมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
19) ท่านคิดว่าการเอาใจใส่/ให้กำลังใจเมื่อเด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
20) ท่านคิดว่าการกิจกรรมออกเยี่ยมบ้านเด็กเพื่อเสนอแนะและรับฟังความคิดของผู้ปกครองเป็นประจำ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					

รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
21) ท่านคิดว่าการมีกรรมการสถานศึกษา/สมาคมผู้ปกครอง จะช่วยสร้าง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
22) ท่านคิดว่าการประเมินการจัดกิจกรรมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
23) ท่านคิดว่าการประเมินผลงานของเด็กร่วมกับครู จะช่วยสร้างการ มีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
24) ท่านคิดว่าการประเมินวิธีการจัดการเรียนของครู จะช่วยสร้างการ มีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
25) ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมในการวางแผนและนโยบาย จะช่วยสร้าง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
26) ท่านคิดว่าการพาเด็กไปเรียนรู้สถานที่สำคัญในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
27) ท่านคิดว่าการพาเด็กไปเรียนรู้วัฒนธรรมของชุมชนหรือกิจกรรมที่ ชุมชนจัดขึ้น จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริม พัฒนาการให้เด็ก					
28) ท่านคิดว่าการพาเด็กไปเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
29) ท่านคิดว่าการพาเด็กไปเข้าร่วมประเพณีของท้องถิ่น จะช่วยสร้าง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					
30) ท่านคิดว่าการมีโอกาสนับสนุนกิจกรรมระหว่างชุมชนและ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก					

ตอนที่ 3 จัดอันดับความสำคัญของรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย
คำชี้แจง โปรดจัดอันดับความสำคัญของรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

(อันดับ 1 = สำคัญมากที่สุด —————> อันดับ 6 = สำคัญน้อยที่สุด)

รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	อันดับ
ผู้ปกครองสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัวด้วยการซักถามเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สอดแทรกคุณธรรมในขณะที่พูดคุย ให้ช่วยเหลืองานบ้าน สอนทำการบ้าน ช่วยทบทวนในสิ่งที่ครูสอน อ่านหนังสือ และเล่นิทาน ฝึกให้เด็กมีพัฒนาการทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน โดยการจัดหาสิ่งจำเป็นพื้นฐานทางกายภาพสำหรับเด็กที่เอื้อต่อการเรียนรู้	
ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกครั้ง มีโอกาสรับทราบข้อมูลความก้าวหน้าของเด็กในช่วงรับหรือส่งที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีช่องทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครู และผู้ดูแลเด็ก อย่างสม่ำเสมอ	
ผู้ปกครองช่วยเหลืองานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามกำลังความสามารถ เช่น การมีส่วนร่วมในการสอน การอำนวยความสะดวกด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม หรือบริจาคงบประมาณสนับสนุน หรือชักชวนเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก	
ผู้ปกครองเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กกำลังเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของเด็กเพื่อส่งเสริมอย่างต่อเนื่องที่บ้านได้	
การสนับสนุนให้มีกรรมการสถานศึกษา/สมาคมผู้ปกครองหรือคัดเลือกตัวแทนผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการประเมินหรือให้ข้อคิดเห็นต่อกิจกรรมและโครงการที่เกิดขึ้นในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อกำหนดแผนและนโยบายในการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก	
ผู้ปกครองส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กด้วยการพาไปเรียนรู้วัฒนธรรม หรือสถานที่ต่าง ๆ ที่สำคัญในชุมชน รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีของท้องถิ่น เชื่อมโยงให้ชุมชนและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีการช่วยเหลือสนับสนุนกัน	

ตอนที่ 4 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....